

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM
NASTOPA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA 31. IZREDNI SEJI DRŽAVNEGA ZBORA

Ljubljana, 20. december 2007

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci! Čez dobrih enajst dni Slovenija prevzema predsedovanje Svetu Evropske unije. V državnemu zboru ste temu projektu dali zeleno luč že z odločitvijo, ki je bila sprejeta novembra leta 2004. Predstavlja enega naših največjih vsebinskih, pa tudi organizacijskih izzivov od osamosvojitve naprej. Med odločitvijo in začetkom realizacije so pretekla tri leta zelo intenzivnih priprav. Kot je razvidno iz poročila, s katerim se je odbor tega državnega zbora za zadeve Evropske unije seznanil 7. decembra letos, so priprave potekale v skladu z zastavljenimi nalogami in časovnico. Delo je bilo dobro opravljeno. Slovenija je pripravljena, da prevzame predsedovanje Svetu Evropske unije. To je projekt, ki ga lahko označimo za nacionalni projekt. Vloga državnega zbora pri tem je izjemno pomembna. Še posebej v letu 2006 in 2007 je vlada redno poročala o poteku priprav Odboru za evropske zadeve in tudi Odboru za zunanjo politiko državnega zbora. Danes je moja naloga pri predstavitvi programa nekoliko lažja, ker smo v državnem zboru na skupni seji obeh pristojnih oziroma matičnih delovnih teles decembra 2006 že predstavili program tria - se pravi 18-mesečni skupni program predsedovanja Nemčije, Portugalske in Slovenije. Danes, zaradi tega, predstavljamo samo specifične poudarke oziroma tisti del programa še enkrat, ki zapade v izvrševanje v prvi polovici naslednjega leta. Del te vsebine je državni zbor obravnaval tudi marca letos, ko je bila sprejeta deklaracija o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije, v obdobju od januarja 2007 do junija 2008. Trenutno vzdušje, ki vlada v Evropi po podpisu Lizbonske pogodbe in po letu, ki je bilo večinoma zelo uspešno za Unijo, je Sloveniji naklonjeno. V letu 2007, ki se izteka, je bil zaključen peti krog širitve, izvedena je bila prva širitev evroobmočja. Slovenija je bila prvi in edini del te širitve, za enkrat. Jutri oziroma danes ob polnoči padajo schengenske meje, notranje schengenske meje. Gospodarska moč Evropske unije je v tem času narasla, evro je trdna valuta. Brezposelnost, ki je bila tri leta nazaj največji problem Evropske unije in evropskih ekonomij, je občutno padla. Samo v zadnjih dveh letih je Evropska unija ustvarila 6,5 milijona novih delovnih mest, in z že prej opisano in pravkar podpisano Lizbonsko pogodbo se po Evropi širi nov optimizem. Torej, imamo veliko razlogov, da predsedovanje začnemo ambiciozno in s ponosom.

Marca letos ob 50. obletnici ustanovitve Evropske unije, smo v skupni, tako imenovani berlinski deklaraciji zapisali, da smo Evropejke in Evropejci srečni, da smo združeni, srečni da danes živimo skupaj tako kot nikoli poprej. Evropo so v prejšnjih stoletjih delile vojne, različne druge nesreče. V zadnji polovici stoletja je zgodba drugačna. Dodana vrednost združene Evrope pa ni sama po sebi umevna. Vedno znova jo je treba utrjevati in nadgrajevati. Evropa ima številne dobre prakse. Ni družbenega podsistema v kateri od držav članic Evropske unije, ki ne bi bil zelo dobro urejen. ki ne bi zelo dobro funkcioniral. Ni nobene druge skupnosti na svetu, kjer bi si lahko na ta način izmenjavali pozitivne izkušnje, ni nobene druge skupnosti na svetu, kjer bi bilo to bogastvo dobrih praks odprto za vse, kjer bi

ostajala solidarnost pri prenosu teh praks, in kjer se zaradi tega ni treba učiti na lastnih napakah. V Evropski uniji je tudi bogastvo kultur, jezikov. Vse troje skupaj predstavlja zelo velik potencial, ki še zdaleč ni v celoti izkoriščen. V tem trenutku sta pred Evropsko unijo dva velika izziva. Prvi je dokončno pridobiti in nato utrditi nov temelj Unije. Podpisana Lizbonska pogodba je še le podpisana pogodba, ni že ratificirana oziroma uveljavljena. Čaka nas - po prvem in drugem koraku, se pravi po tem, ko smo junija letos v času nemškega predsedstva dosegli soglasje o vsebini in po uspešni medvladni konferenci v Lizboni oktobra letos, ko smo dosegli soglasje tudi o sami formi in po podpisu pogodbe - še uveljavitev. Evropa je pred nekaj leti že bila v tej fazi, imeli smo podpisano pogodbo, ki pa nikoli ni zaživela. Torej, tretja faza je lahko po količini dela, ki ga je potrebno opraviti, najmanj obsežna, vendar je za uveljavitev pogodbe najbolj pomembna. Imamo eno leto za ta postopek, Uniji predsedujeta v tem letu Slovenija in Francija in zaradi tega je to, za obe državi, zagotovo prva politična prioriteta. Za celotno Evropsko unijo je to eden od dveh ključnih izzivov. Drugi ključni izziv, pred katerim stoji Evropska unija je, da na podlagi te nove pogodbe, na podlagi dejstva, da smo se bili po tej veliki širitvi sposobni organizirati na novo, vzpostaviti ali zaenkrat zastaviti nove evropske institucije, ki odgovarjajo razširjeni Evropi oziroma Evropski uniji. Na tej podlagi mora Evropska unija postati bistveno bolj konkurenčna družba navzven. To pomeni prehod od nekega položaja, kjer je v Evropi večinoma prevladoval strah pred posledicami globalizacije, v položaj, ko bo Evropska unija tista, ki bo diktirala pogoje globalizacije, ko bo Evropska unija tista, ki bo globalizacijo oblikovalo. Zdaj smo nekje na robu v ta nov cikel, v nov prehod v to novo obdobje. Ta prehod je nemogoč brez uveljavitve Lizbonske pogodbe. In bi bil tudi nemogoč brez tega, da bi nek drug dokument, ki ima slučajno isto ime ali podobno ime - Lizbonska strategija - v tem času, odkar smo ga prenovili leta 2005, že dajal dobre rezultate. Nekaj od teh sem prej na hitro naštel.

V letu, ki prihaja bo Evropska unija poleg tega, da bo dokončevala delo na vzpostavljanju tega novega temelja, že obračala oči in usmerjala energijo tudi navzven, v bistveno večji meri kot doslej. Zaradi tega, ker s temi koraki Evropska unija dosega vse tiste kriterije, ki jih je potrebno izpolniti za to, da izkoristi svoje potenciale največjega trga, najbolj razvitega trga v Evropi, trga, ki ima v veliki meri tudi skupno valuto, ki je trdna, ki postaja prevladujoča valuta v svetu, in da uveljavi prednosti okolja, za katerega po vseh javnomnenjskih raziskavah svetovnega obsega večina prebivalcev tega planeta misli, da je najbolj ugodno, najboljše okolje za življenje. Program predsedovanja, ki ga je Slovenija izdelala, ki ga predstavlja danes in v prihodnjih dneh, bo vodilo pri vseh tistih dejavnostih, ki so nujne tudi pri doseganju teh dveh ključnih prioritet oziroma pri odgovarjanju na oba ključna izziva v prvi polovici prihajajočega leta. Gre za nabor političnih prednostnih nalog - kot že rečeno, je to zadnji del triletnega programa, katerega del je bil uresničen v letošnjem letu, v času predsedovanja Nemčije in Portugalske. To je tudi razlog, da programa ni bilo možno dokončno sprejeti in predstaviti prej, kajti Portugalska formalno še vedno predseduje Evropski uniji. Veliko stvari je bilo odprtih do zadnjega sestanka Evropskega sveta, ki se je zaključil v petek z uspešnimi sklepi. Do tega zadnjega srečanja na vrhu oziroma srečanja najpomembnejšega evropskega organa oziroma institucije, mi programa nismo mogli dokončno oblikovati, niti predstaviti. V ta program namreč nima smisla pisati tistega, kar se je uresničilo že v letošnjem letu. V sodelovanju z Nemčijo in Portugalsko smo že decembra lani v veliki meri pravilno ugotovili, kateri so ključni izzivi pred katerimi bo Evropska unija v letu, ki se pravkar izteka. Že takrat smo dali štiri osrednje poudarke, to je prihodnost Unije, Lizbonsko strategijo, območje svobode varnosti in pravice ter znane vloge Evropske unije. V skladu s temi poudarki je zgrajen tudi naš šestmesečni program. Znotraj tega smo - glede na razmere, ki so se deloma v letošnjem letu spremenile in glede na to, da lahko po podpisu Lizbonske pogodbe tvegamo nekoliko daljši pogled naprej - za čas slovenskega predsedovanja izbrali pet posebnih prioritet oziroma pet strateških poudarkov. Vseh teh pet bi vam zdaj rad na kratko predstavil.

Zagotovo je prva prioriteta že omenjen proces ratifikacije in tudi uveljavitve Lizbonske pogodbe oziroma reformne pogodbe Evropske unije. Tukaj mislim, da smo lahko samo veseli, da sta bili prvi dve fazi uspešno opravljeni v času nemškega predsedovanja v prvi polovici leta, in da je ta preboj dobil ustrezno

nadgradnjo tudi v času portugalskega predsedovanja. Nemčiji je uspelo nekaj, za kar ni bilo tako zelo veliko možnosti. To je zelo dober rezultat. Vendar, kot sem deloma že prej nakazal, je pred nami proces ratifikacije, ki je izredno občutljiv. Nobenih garancij ni, da se spet ne bi kje zgodila kakšna nesreča. Treba je narediti vse tisto, kar lahko, zato da se to tveganje bistveno zmanjša oziroma zmanjša na najmanjšo možno mero. Cilj celotne Evropske unije je seveda jasen. Sredi leta 2009 so naslednje volitve v Evropski parlament. Na tej osnovi se konstituirajo tudi nekateri drugi organi, vključno z Evropsko komisijo. Če hočemo uloviti te logične roke, potem mora biti nova evropska pogodba oziroma Lizbonska pogodba uveljavljena s 1. januarjem leta 2009. To pomeni, da mora naslednje leto, ko bo hkrati potekal proces ratifikacije v 26 državah članicah - ker Madžarska je pogodbo že ratificirala - vzporedno teči tudi domišljen proces priprav na implementacijo, na uresničitev pogodbe. Na tehnični ravni je treba doreči več kot 35 deloma odprtih zadev - nekatere so tudi izjemno občutljive, nekaj je takšnih, ki lahko neposredno vplivajo na vzdušje v nekaterih državah članicah, kjer imajo probleme z ratifikacijo, kjer so celo še odprte dileme ali izpeljati referendum ali ne. Seveda so teme, ki zagotovo - to vemo vnaprej - lahko vplivajo na občutljivo vzdušje v doslej edini državi članici, ki bo zagotovo odločala o ratifikaciji na referendumu, to je Irska. Torej, ne Slovenija ne Francija, ki bo podedovala isto prioriteto, ne smeta tvegati z odpiranjem razprav o nekaterih vprašanjih, ki jih je treba rešiti do konca naslednjega leta, predčasno. Razprava o vprašanjih - recimo, o skupni zunanji službi Evropske unije ali kakšni drugi podobni temi, to področje je najbolj občutljivo za Irsko in Veliko Britanijo - bi lahko negativno vplivalo na rezultat referendumu. Ker pa je vse te postopke priprav treba vseeno izpeljati, je ključna časovnica. V zadnjih tednih smo v sodelovanju s Francijo v veliki meri uskladili splošni pristop. Na moj predlog je Evropski svet v petek sprejel tudi odločitev oziroma zaključek, da je proces priprav na uresničitev Evropske pogodbe neposredno v rokah predsedujoče države oziroma obeh predsedujočih držav v naslednjem letu, kar pomeni, da bo Slovenija prvih šest mesecev naslednjega leta ta proces politično vodila. To je zelo pomembno, ker obstajajo tudi znotraj evropskih institucij različni interesi. Ponekod obstaja velika pripravljenost, da se takoj začne razprava o nekaterih vprašanjih, kar pa bi bilo lahko škodljivo. V zadnjih tednih je bilo v Sloveniji nekaj odprtih dilem v zvezi s časom, ki bi bil primeren, da Slovenija ratificira Lizbonsko pogodbo. Imamo svojo proceduro, kot tudi druge države članic. Nikjer nismo obljubljali, da bomo prvi. Bi bilo pa dobro - glede na to, da je naša procedura v primerjavi z belgijsko, irsko, dansko, češko ali kakšno drugo, relativno enostavna - da to naredimo v začetku prihodnjega leta. Tudi zaradi tega, ker bomo, vsebinsko gledano, zgolj ponavljali nek postopek, ki smo ga že opravili leta 2005. Lizbonska pogodba je namreč v ključnem delu, lahko bi rekel tudi v več kot 20% vsebinsko enak dokument, kot je bila Pogodba o Ustavi za Evropo. V tej pogodbi ni evropskih simbolov, ni evropske himne. Na novo je nekoliko bolj - tega boste verjetno veseli - poudarjena vloga nacionalnih parlamentov v procesu odločanja. Dodanih je bilo tudi nekaj manjših kompromisov pri sistemu večinskega odločanja, ki pa se verjetno nikoli ne bodo uporabili. Vse ostalo je, več ali manj, tehnika. Torej, Slovenija je podoben, vsebinsko skoraj enak dokument - vsaj v ključnih točkah - že ratificirala. Žal ga drugi niso, zato skupaj ponavljamo razred, vendar ne zaradi naših ocen. Razprava o vsebini, ki bo na vaših klopeh, je v Sloveniji potekala dolgo v času konvencije za prihodnost Evrope. Bilo je organiziranih na stotine razprav, tudi v tej dvorani, v prejšnjem mandatu. Velik del slovenske javnosti je pri tem tudi sodeloval. Mislim, da je bistveno, da slovenski javnosti damo enotno sporočilo; da gre za zadeve o katerih smo razpravljali in da gre - mirno lahko to rečemo - za obraz Evrope, kakršnega smo imeli pred seboj takrat, ko smo se Slovenci in Slovenke na referendumu odločili, da vstopimo v Evropsko unijo. Takrat so bile te stvari že na mizi. Sodelovali smo v vseh teh razpravah, kljub temu, da še nismo bili članica, smo imeli predstavnike v Konvenciji za prihodnost Evrope. To razpravo smo dali za sabo. Očitno bistveno bolj kvalitetno kot v nekaterih drugih državah članicah, kjer potem z ratifikacijo niso uspeli. Ambicija Slovenije je, da lahko junija, ko bomo predajali predsedstvo Svet Evropske unije Franciji, ugotovimo, da je znatna večina držav članic pogodbo že ratificirala in da obstaja realna možnost, da bo odločitev sprejeta povsod. To bo posledično pomenilo, da lahko začnemo s pripravami na implementacijo pogodbe tudi na tistih točkah, ki bodo v prvi polovici leta, zaradi občutljivosti zadev ... Ta politična prioriteta predsedovanja je nekaj, kar bo zahtevalo veliko dela,

kar se ne bo odrazilo v nekem navzven vidnem bombastičnem dogodku, podpisu ali proslavi. Bo pa to delo oziroma uspeh teh naporov strateškega pomena za izid celotne zgodbe.

Druga prioriteta slovenskega predsedovanja oziroma vodenja Evropske unije je energetska-podnebni paket. V zadnjih dveh letih je prišlo do streznitve v zvezi z negativnimi posledicami klimatskih sprememb. Nedvoumno je znanstveno potrjeno, da ni več mogoče odlašati. Da to ni nekaj, kar bo prizadelo peto generacijo naših potomcev, ampak je to nekaj, kar močno vpliva že na življenje naše generacije. Tudi, če bi bilo tisto prvo res, bi morali ukrepati. Zdaj pa še sploh. Najnovejše raziskave kažejo, da so se arktične ledene ploskve samo v letošnjem letu zmanjšale za 2,6 milijonov kvadratnih kilometrov, kar je površina, ki odgovarja površini Slovenija krat 130. Samo v letošnjem letu! Ta proces gre naprej. Evropska unija si je - potem, ko so bili premagani še zadnji pomisleki oziroma ugovori proti hitremu ravnanju - marca letos zastavila visoke cilje, konkretne številke zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in uvajanja obnovljivih virov energije. Na tej podlagi je Evropska unija lahko enotno nastopila na pravkar končani konferenci Združenih narodov na Baliu. Bila je edini kontinent oziroma predstavnik večinskega dela nekega kontinenta, ki je imela jasno stališče, ki je lahko vodilo to razpravo, kar je bistveno vplivala na to, da je bila vsaj določena neka smer, če že niso bile sprejete neke dokončne obveze. Tisto, kar nas čaka v prihodnjem letu v zvezi s temi odločitvami, je dogovor o tem, kako bomo te cilje, ki smo si jih zastavili z Evropsko unijo, kot celoto uresničili oziroma kako bomo napore, da te cilje dosežemo, porazdelili med države članice. Koliko bo kakšna država članica Evropske unije morala zmanjšati emisije in kolikšen delež obnovljivih virov bo posamična članica prispevala v splošno ali skupno evropsko energetska bilanco. To je težji del posla. Že prvi del ni bil lahek - razprave, ki smo jih spremljali tudi na zaprtih sestankih, so nakazovale možnost velikih zapletov. V tem trenutku še vedno ni predloga Evropske komisije. Napovedan je za 23. januar, kar pomeni, da bo premalo časa za usklajevanje do marčevskega Evropskega sveta. Slovenija bo zelo zadovoljna, če bomo lahko nekaj od predlogov uskladili in sprejeli na marčevskem Evropskem svetu. Zelo bomo veseli, če bomo temu lahko dodali naslednji paket ali naslednjo skupino ukrepov na junijskem Evropskem svetu. Še vedno bomo zelo zadovoljni, če bo Evropska unija celoten paket dokončno sprejela v času tega mandata Evropskega parlamenta, realno to pomeni do marca prihodnje leto. Torej, Slovenija ne napoveduje, da bomo energetska-podnebni paket zaključili v času našega predsedovanja - kljub temu, da bi to bilo dobro in da bi si to vsi želeli. Gre namreč za zelo pomembno stvar. Na tehničnici je tisto, kar Evropejci najbolj cenijo, to je kvaliteta življenja. Drastično slabšanje okolja, onesnaževanje okolja in neposredni učinki klimatskih sprememb bistveno bolj kot karkoli drugega, kar v nekem predvidljivem času lahko ogrozi Evropo, vpliva na kvaliteto življenja Evropejk in Evropejcev. Glede na to, da je ta tema občutljiva tudi z vidika dejanskih možnosti posamičnih držav članic Evropske unije in različnega vpliva na gospodarski razvoj, bo to usklajevanje izjemno naporno, tudi ko gre za delež Slovenije. Še posebej pa je to vprašanje občutljivo, če vidimo pred seboj naslednji korak. V naslednjem koraku - pred dogovorom o post-kijotskih režimih - se bo potrebno pogajati tudi z drugimi globalnimi dejavniki s hitro rastočimi gospodarstvi, ki vsako leto bistveno več prispevajo k globalnemu segrevanju in poslabšanju kvalitete okolja. Nemogoče je pričakovati, da bomo v teh pogajanjih uspešni, če bomo zagovarjali drugačne kriterije za druge, kot pa smo si jih postavili zase. Torej, ključne za delitev bremen, ki si jih bo Evropa določila sama zase, bomo lahko verodostojno zagovarjali tudi navzven. Gre za izjemno občutljivo vprašanje, verjetno za eno ključnih dilem 21. stoletja. Na nek način se začetek tega procesa prične v začetku leta 2008.

Tretja prioriteta je Lizbonske strategije. V začetku naslednjega leta naj bi zagnali nov cikel. Leta 2005 je Evropska unija prenovila Lizbonsko strategijo, dodala dodatne prioritete. Teh ne mislimo spreminjati. Štiri-stebna struktura ostaja. Leta 2005 se je Evropska unija poslovila od enega od ciljev, ki je bil zapisan v Lizbonsko strategijo na samem začetku, se pravi leta 2000, ko se je sprejemala, in ga je javnost več ali manj edinega poznala. Takrat je bilo razglašeno, da naj bi Evropa v desetih letih postala najbolj konkurenčno okolje v smislu najvišje gospodarske rasti in konkurenčnost izdelkov na svetu. Hitro se je pokazalo, prvič, da enostavno tak premik ni možen. In drugič, da je takšen cilj preveč okleščen.

Kajti samo goli dobiček, gola rast ali pa gola konkurenčnost zagotovo ni tisto, kar bi si večina Evropejcev želela. Tako, da je bil ta cilj ne reduciran, ampak dopolnjen. V ospredje je bila postavljena kvaliteta življenja. Kvalitete življenja v Evropi, glede na stanje, ki sem ga skušal tudi prej opisati, ni možno dosegati brez varstva okolja in brez ukrepov, ki zagotavljajo zmanjševanje negativnih učinkov klimatskih sprememb. Seveda pa so osnovni cilji, ki so bili zastavljeni v lizbonski strategiji ostali tudi po prenovitvi. Nesporno dejstvo je, da brez gospodarske rasti ni možno vzpostavljati realne podlage za blaginjo. Če ni sredstev, jih tudi v varstvo okolja ni možno investirati, niti v socialno pomoč. Zdaj, po vseh teh letih razprav in prvih rezultatih, obstaja neko temeljno soglasje v Evropski uniji, da je pomembno vse, tako gospodarska rast kot nova delovna mesta, tako socialna dimenzija razvoja kot tudi okoljevarstvena dimenzija razvoja. Na teh temeljnih naslednje leto ne bo prihajalo do sprememb. Še naprej bo velik poudarek na inovativnosti in ustvarjalnosti. Oblikuje se evropski inštitut za inovacijo in tehnologijo. Premik je dosežen pri Galileju. Krepijo se vlaganja v raziskave in razvoj. Moderniziran je koncept socialne varnosti, koncept tako imenovane prožne varnosti, ki smo si ga tudi mi vzeli za osnovo, in ki je značilen oziroma najbolj izpeljan v nekaterih skandinavskih državah ter postaja vzorčni model za socialni razvoj v Evropi. Tudi to bo ponovno posebej poudarjeno. Tisto, kar pa bo osnovno sporočilo začetka drugega cikla uresničevanja Lizbonske strategije, je ugotovitev, da je Evropa dosegla fazo, ko dejavno oblikuje globalizacijo. To je ta drugi izziv o katerem sem govoril prej. Vse tisto, kar lahko dosežemo z uresničevanjem Lizbonske strategije. Zato, da bomo temu cilju bližje, bo to dodano oziroma podčrtano v marcu naslednjega leta. Zdaj, po zadnjem srečanju med Evropsko unijo in afriško unijo, je postalo očitno, da, če hoče Evropska unija okrepiti svojo moč globalnega dejavnika, kot dejavnika, ki lahko tudi odločilno vpliva na to, kako se bodo stvari spreminjale, lepo odvijale v svetu, mora okrepiti razvojno pomoč in pri tej pomoči sodelovati s tistimi, ki jih je doslej Evropska unija jemala predvsem kot konkurenco. Tu gre predvsem za Kitajsko, Indijo, Brazilijo in še nekatere države, ki se jim v prihodnosti obeta visoka gospodarska rast. Dobro je, da tudi te države sodelujejo pri mednarodni razvojni pomoči. Končno je odprava revščine skupna odgovornost.

Četrta prioriteta je širitvena evropska in sosedska politika. Širitev se je pokazala kot ena najuspešnejših politik Evropske unije. Po nekaj letih, ko so bila mnenja zelo različna, lahko danes ugotovljamo, da bo ob odstranitvi schengenskih meja in notranjih meja Evropske unije, prišlo ne samo do neke simbolične združitve stare in nove Evrope, ampak bo prišlo do te združitve v času, ko lahko na osnovi konkretnih podatkov in kazalcev rečemo, da je ta širitev prinesla tudi neposredne koristi v novih in ostalih državah članicah Evropejcam in Evropejcem. Niso se uresničili nekateri črni scenariji, ki so napovedovali, da bo širitev na Vzhodno in Srednjo Evropo ogrozila delovna mesta v Franciji, Nemčiji in drugih ustanovnih državah članicah Evropske unije. Niso so se izkazali za upravičene strahovi, ki so v veliki meri botrovali negativnemu izidu referendumov v Franciji in na Nizozemskem, bodisi zaradi teh strahov za socialno varnost, bodisi zaradi strahov povezanih z imigracijo. Na tej podlagi prihaja čas, ko bo možno bolj optimistično razpravljati tudi o naslednjih korakih širitve. V središču naše pozornosti je Zahodni Balkan. Državam Zahodnega Balkana je Evropska unija zagotovila evropsko prihodnost že leta 2003 v Solunu, ko Slovenije še ni bilo zraven. Ta evropska prihodnost oziroma evropska perspektiva, evropska politika do zahodnega Balkana, politika članstva držav Zahodnega Balkana v Evropski uniji je edina politika, ki jo Evropska unija ima do tega prostora. Ni nobene druge. Nobena druga alternativa ni nastopila. Torej, v zvezi s tem ni potrebno sprejemati strateških odločitev, ampak je treba delati samo hitrejše korake. Znotraj te prioritete bo najtežji in tudi najodmevnejši izziv vprašanje Kosova. Z Evropsko unijo bo, po podpisu Lizbonske pogodbe, to tudi daleč najbolj občutljivo vprašanje. Da bo breme nekoliko lažje, smo poskrbeli v petek prejšnji teden, ko je Evropski svet sprejel presenetljivo enotne in tudi dobre zaključke kako reševati vprašanja bodočega statusa Kosova. 27 držav članic je soglasno ugotovilo, da je primer Kosova specifičen primer, da tega primera ni možno aplicirati na nobeno drugo situacijo v svetu, se pravi ni precedens, na kar so se nekateri izgovarjali. Ta odločitev Evropskega sveta, ki je seveda politična, predstavlja veliko oziroma trdno garancijo, zaradi katere se nihče ne bo mogel na to sklicevati pri zahtevah kjerkoli drugje. Naslednja ugotovitev strateškega pomena, ki jo je sprejel Evropski svet je, da sedanje stanje ni vzdržno, da je potrebno ukrepati. Kajti, če se ne bo ukrepalo, je to slabša

alternativa. Konkretni korak, ki ga je Evropski svet naredil z odločitvijo, da se na Kosovo napoti misija skupne evropske varnostne in obrambne politike oziroma civilna misija je "de facto" odločitev, ki pomeni, da je Evropska unija sprejela stališče o tem, da je Kosovo evropski problem. Da je to nekaj, kar bomo prioriteto sami reševali. To je strateška odločitev, glede na zelo verjeten izid pogovorov oziroma pogajanj v okviru Združenih narodov. Slovenija bo pri naslednjih korakih zasledovala dva cilja. Prvič, rešitev, ki ni ohranitev »statusa quo« in bo dolgoročno stabilizirala regijo. In drugič, rešitev, ki bo ohranjala enotnost Evropske unije. Gre za dva cilja, ki jih bo potrebno koordinirati. Naloga ne bo lahka.

Peta prioriteta je medkulturni dialog. Že pred časom je bila sprejeta odločitev, da bo leto 2008 v Evropi leto medkulturnega dialoga. To ni nek en kratek dogodek, to je prioriteta skozi celo leto 2008. Se pravi naša in francoska. Prevladalo je spoznanje, da je ta dialog ne samo nekaj, kar morda komu lajša vest ali polni proračunske postavke za določene institucije, ampak je to zelo potrebna zadeva, v kolikor nočemo, da bodo na drugi strani - recimo, ko gre za vprašanje migracij, čezmejnega kriminala in terorizma - sprejemali vedno nove ukrepe in namenjali vedno večja sredstva. Medkulturni dialog ne bo samo prioriteta v tem smislu, da bo dialog tekel znotraj Evropske unije, ampak tudi navzven s sredoziemskimi državami, Zahodnim Balkanom, ostalimi regijami. Organiziranih bo vrsto dogodkov pri nas, tudi s strani drugih evropskih institucij. Po sestanku z vodstvom Evropske parlamenta, včeraj, smo videli, da ima tudi Evropski parlament v načrtu za prihodnje leto vrsto dogodkov povezanih z letom medkulturnega dialoga. Dogajanje v Evropi bo zelo intenzivno. V Evropi je zelo pozitivno odmevala slovenska iniciativa za ustanovitev evro-sredoziemske univerze. Dobili smo veliko podporo. Če bo šlo vse posreči, bo le-ta v Piranu s sodelovanjem praktično celotnega sredoziemskega prostora zaživela junija prihodnje leto.

Torej, to so naše ključne prioritete. Poleg tega so še mnogi drugi poudarki. Padec schengenskih meja se ne zaključi danes opolnoči. Marca naslednje leto bo prišlo do ukinitve schengenskega režima na letališčih znotraj Evropske unije, se pravi bo šele takrat zadeva zaključena. Naslednje leto se širi evroobmočje tudi na Malto in Ciper z začetkom januarja. Nadaljevala se bodo pristopna pogajanja s Hrvaško in Turčijo. Začeli bomo razpravo o prihodnosti kohezijske politike, o prihodnjem proračunu Evropske unije, pregledali tudi skupno kmetijsko politiko. Veliko pozornosti bo namenjene področjem, ki vplivajo na vsakodnevno življenje v Evropi: zdravju - tu je slovenska prioriteta celostni pristop k obravnavi raka, varnosti v prometu, biotski raznovrstnosti, krepitvi varnosti, svobode in pravice. Naslednje leto bodo štirje vrhovi med Evropsko unijo in tretjimi državami, eden od teh z Združenimi državami tudi v Sloveniji. Torej, izzivov bo veliko. Slovenija se je na to resno pripravljala in jih sprejema samozavestno. Toliko zaenkrat. Na isto temo se bomo kmalu spet srečali, ko bo pred državnim zborom ratifikacija Lizbonske pogodbe. Veselim se te razprave, prepričan sem, da bo Slovenija pogodbo ratificirala v začetku prihodnjega leta.